

Podział pracy ze względu na płeć już u zarania neolitu

28 kwietnia 2021

Badania neolitycznych narzędzi przyniosły kolejne dowody na to, że już na początku neolitu istniał podział pracy ze względu na płeć. Do takich wniosków doszła Alba Masclans z hiszpańskiej CSIS (Consejo Superior de Investigaciones Científicas – Wyższa Rada Badań Naukowych) i jej koledzy, którzy przeanalizowali ponad 400 narzędzi z tamtego okresu.

„Nasza praca pokazuje, jak ważne jest włączenie kwestii podziału pracy ze względu na płeć do badań nad przejściem z paleolitu do neolitu oraz uwzględnienie społecznych implikacji tego zjawiska. U początków neolitu w Europie, gdy migracje doprowadziły do rozpowszechnienia się uprawy roślin i hodowli zwierząt, pojawiły się nowe rodzaje prac i odpowiednie narzędzia”, czytamy w artykule „A sexual division of labour at the start of agriculture? A multi-proxy comparison through grave good stone tool technological and use-wear analysis” opublikowanym na łamach „Plos One”.

Naukowcy przeanalizowali 441 kamiennych narzędzi znalezionych w grobach z początków neolitu. Zbadali je pod kątem zużycia, co pozwoliło na stwierdzenie, w jaki sposób były używane. Badali też kontekst, w jakim je znaleziono, czyli np. płeć osób, z którymi narzędzia pochowano, przeprowadzili badania izotopowe pozwalające poznać dietę i miejsce przebywania tych osób w różnych okresach życia. Wyniki badań zostały następnie poddane analizie statystycznej, która ujawniła istnienie znaczącej korelacji pomiędzy zebranymi informacjami.

„Nasze dane wskazują, że mężczyźni byli grzebani z kamiennymi narzędziami używanymi do pracy w drewnie, polowania, zabijania zwierząt hodowlanych oraz do przemocy międzyludzkiej. Kobiety zaś chowano z narzędziami do obróbki skóry zwierząt.

Zauważyliśmy też różnice wzdłuż osi wschód-zachód, od Słowacji po Francję. Sugeruje ona, że podział pracy ze względu na płeć – a przynajmniej symboliczna funeralna manifestacja tego podziału – zmieniał się, w miarę rozprzestrzeniania się rolnictwa na zachód”.

Naukowcy od dawna spierają się o to, jak u zarania rolnictwa w czasie europejskiego neolitu kształtował się i zmieniał podział pracy ze względu na płeć oraz jaki wpływ miał on na organizację społeczną.

Hiszpańscy naukowcy skupili się głównie na badaniach przedstawicieli kultury ceramiki wstęgowej rytej. Była to pierwsza w pełni neolityczna kultura w Europie Środkowej. Analizowali narzędzia znalezione na terenie Słowacji, Czech, Niemiec i Francji.

„Narzędzia w grobach nie muszą odpowiadać codziennym zajęciom za życia, ale pokazują sformalizowany symboliczny kontekst po śmierci. Mężczyźni są więc powiązani z narzędziami używanymi do zabijania zwierząt hodowlanych, pracy w drewnie, polowania i prawdopodobnie przemocy między osobami. Uderzający jest fakt, że ślady przemocy są w tej kulturze częściej widoczne na szkieletach dorosłych kobiet i osób młodych, podczas gdy nasze dane wskazują, że użytkownikami broni byli dorośli mężczyźni. W przeciwieństwie do mężczyzn, kobiety nie są zbyt często chowane z narzędziami, a w tych rzadkich przypadkach, gdzie znajdujemy narzędzia, są to takie, które były używane do pracy ze skórą i tkankami miękkimi zwierząt”.

Naukowcy zauważyli też, że narzędzia wykorzystywane przez kobiety były innego kształtu niż te używane przez mężczyzn. Bardziej przypominały narzędzia używane przez osoby nastoletnie. Różnicę tę można tłumaczyć albo przeznaczeniem narzędzi, albo normami społecznymi, które nakazywały różny sposób produkcji narzędzi w zależności od płci użytkownika.

„Nasze badania wskazują, że – przynajmniej w pewnym zakresie –

podział pracy ze względu na płać może mieć swoje korzenie w kolonizacji Europy przez rolników” – podsumowują autorzy badań.

Autorstwo: Mariusz Błoński

Na podstawie: [Journals.plos.org/plosone](https://journals.plos.org/plosone)

Źródło: KopalniaWiedzy.pl